

VENDIM
Nr. 20, datë 4.4.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo,	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 23.11.2015 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 39/5 Akti, që i përket:

KËRKUES: Luan Marra

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën i vendimeve nr. 123, datë 2.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat; nr. 328, datë 27.6.2012 të Gjykatës së Apelit Vlorë; nr. 00-2014-1593, datë 6.11.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sokol Berberi, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit Luan Marra, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesi Luan Marra, me vendimin nr. 107, datë 23.5.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor të Beratit, është shpallur fajtor për kryerjen e veprave penale “Vrasje në rrethana të tjera cilësuese” dhe “Mbajtje pa leje e armëve dhe municioneve luftarake”, dhe është dënuar me burgim të përjetshëm.

2. Me vendimin nr. 117, datë 3.3.2009, Gjykata e Apelit Vlorë ka lënë në fuqi vendimin nr. 107, datë 23.5.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat.

3. Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 760, datë 24.6.2010, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi.

4. Gjykata Kushtetuese, me vendimin nr. 14, datë 3.5.2011 (nr. 14/2011), i ka shfuqizuar të tria vendimet gjyqësore të mësipërme për shkelje të së drejtës për një proces të rregullt ligjor. Në këtë vendim Gjykata Kushtetuese ka konkluduar se kërkuesit i është cenuar e drejta e mbrojtjes dhe gjykatat kanë cenuar nenet 25 dhe 32 të Kushtetutës në lidhje me mënyrën e marrjes së provave. Çështja është kthyer për rigjykim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Berat.

5. Me vendimin nr. 123, datë 2.3.2012, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Berat ka vendosur shpalljen fajtor të kërkuesit për kryerjen e veprave penale “Vrasje në rrethana të tjera cilësuese” dhe “Mbajtje pa leje e armëve luftarake”, parashikuar nga nenet 79, geramat “a”, “b”, “dh” dhe 278/2 të Kodit Penal (KP) duke e dënuar përsëri me burgim të përjetshëm.

6. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 328, datë 27.6.2012, ka vendosur lënien në fuqi të

vendimit nr. 123, datë 2.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat.

7. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2014-1593, datë 6.11.2014, ka vendosur në dhomë këshillimi mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi.

II

8. **Kërkuesi** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) duke pretenduar se ndaj tij është zhvilluar sërish një proces i parregullt ligjor gjatë rigjyimit. Më konkretisht, ai ka parashtruar se:

8.1 Vendimet gjyqësore objekt shqyrtimi vijnë haptazi në kundërshtim me vendimin nr. 14/2011 të Gjykatës Kushtetuese, në shkelje të detyrimit që kanë gjykatat për zbatimin e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese.

8.2 Është cenuar e drejta për t'u mbrojtur me avokat gjatë zhvillimit të eksperimentit hetimor të datës 30.10.2006. Në shkelje të neneve 28/1 dhe 31 të Kushtetutës, gjykata e apelit e ka vlerësuar si jo të detyrueshme praninë e mbrojtësit për kryerjen e eksperimentit hetimor. Ajo e ka mbështetur vendimin mbi këtë provë, që është deklaruar nga Gjykata Kushtetuese si e marrë në kundërshtim me standardin kushtetues për mënyrën e marrjes dhe të vlerësimit të provave.

8.3 Është cenuar e drejta themelore për të mos iu nënshtruar torturës, e drejta për të mos dëshmuar kundër vetes, si dhe e drejta për të mos u deklaruar fajtor mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme. Në kundërshtim me provat shkencore dhe shkresore të administruara në gjykim, të cilat provuan se kërkuesi i është nënshtruar torturës kur ka dhënë deklaratimet e tij, gjykatat e mbyllën hetimin gjyqësor pa realizuar detyrën e lënë nga Gjykata Kushtetuese për vërtetimin e prejardhjes së dëmtimeve të vërejtura të kërkuesi dhe pa dhënë sqarime në lidhje me rrethanat e dëmtimeve të tij.

8.4 Është cenuar standardi kushtetues i prezumimit të pafajësisë dhe në shkelje të nenit 27/1 të Kushtetutës kërkuesi është mbajtur në mënyrë arbitrare në paraburgim mbi paragjykimin se e ka kryer veprën penale për të cilën akuzohej. Megjithëse nga ana e mbrojtjes është kërkuar, në hapje të rigjyimit, revokimi i masës së sigurimit personal, gjykata e ka rrëzuar këtë kërkesë.

8.5 Është cenuar standardi kushtetues i arsyetimit të vendimit gjyqësor, për arsye se gjykatat i kanë shtrembëruar faktet dhe provat dhe nuk kanë dhënë argumente ligjore se përse i quajnë të papranueshme provat e paraqitura nga kërkuesi. Vendimet e tyre gjykatat i kanë mbështetur vetëm në deklaratimet e kërkuesit të datës 30.10.2006, të marra nëpërmjet dhunës dhe pa praninë e detyrueshme të avokatit, në kundërshtim me vendimin nr. 14/2011 të Gjykatës Kushtetuese. Vendimi i gjykatës së apelit është kontradiktor, pasi, nga njëra anë, e shpall si absolutisht të pavlefshëm procesverbalin e deklaratimeve të dhëna në datën 30.10.2006 dhe, nga ana tjetër, e citon në vendim si një akt të rëndësishëm të fazës së hetimeve paraprake me rëndësi të veçantë procedurale.

8.6 Nga përmbajtja e vendimeve gjyqësore të procesit të parë (përkatësisht vendimet nr. 107/2008 dhe nr. 117/2009) rezulton se oficeri i Policisë Gjyqësore E.Z. është pyetur në cilësinë e dëshmitarit. Ndërkohë nga përmbajtja e procesverbalit të seancës të datës 4.11.2011 (procesi i dytë në shkallë të parë) rezulton se është hera e parë që ai pyetet si dëshmitar, çka nënkupton, sipas kërkuesit, se ai nuk është pyetur në procesin e parë, rrjedhimisht gjykatat kanë shpërdoruar detyrën duke falsifikuar provat.

8.7 Bazuar në procesverbalin e seancës gjyqësore të datës 4.11.2011, oficeri i policisë E.H. nuk e ka marrë në pyetje kërkuesin, megjithëse ka qenë kompetent për mbajtjen e dosjes, për zbulimin e autorit të ngjarjes dhe personi që ka referuar veprën penale në prokurori për rifillimin e çështjes penale. Nga dëshmia e tij rezulton se atij “nuk i kujtohet se mbi ç’ bazë është bërë referimi i rifillimit të hetimeve.

8.8 Nga procesverbalet e akteve të ekspertimit mjekoligjor rezulton se koha kur ka ndodhur ngjarja është pas orës 23:30 dhe jo ora 19:00 apo intervali kohor 17:40–20:00, të cilave u referohen gjykatat e faktit në vendimet e tyre.

9. **Subjekti i interesuar**, Prokuroria e Përgjithshme, ka parashtruar se:

9.1 Gjykata e shkallës së parë nuk ka administruar si provë dhe nuk ka debatuar mbi

procesverbalin e datës 30.10.2006 për marrjen e të dhënave nga personi ndaj të cilit zhvillohen hetime, që është marrë pa praninë e avokatit. Ky procesverbal është përdorur nga prokuroria për të treguar besueshmërinë e të pandehurit dhe për të kundërshtuar deklaratimet e tij përpara gjykatës. Gjykata e shkallës së parë ka zbatuar detyrat e lëna nga Gjykata Kushtetuese për të verifikuar nëse mbi të pandehurin është përdorur dhunë. Ajo ka kryer një hetim të mjaftueshëm lidhur me detyrat e ngarkuara nga Gjykata Kushtetuese në drejtëm të sqarimit të prejardhjes së dëmtimeve të vërejtura të kërkuar, si dhe ka korrigjuar shkeljet e evidentuara në gjykimin e mëparshëm ndaj tij.

9.2 Pretendimi për cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë është i pabazuar. Kërkesa për revokimin e masës së sigurimit është rrëzuar nga gjykata, e cila ka arsyetuar në lidhje me shkaqet e rrëzimit. Nuk rezulton asnjë e dhënë që gjykatat ta kenë filluar procesin me paragjykimin se kërkuar e ka kryer veprën penale për të cilën akuzohet. Gjithashtu, kërkuar e lidh cenimin e këtij parimi me interpretimin dhe zbatimin e ligjit nga ana e gjykatave të zakonshme, çka nuk është në juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese.

9.3 Nga materialet e dosjes gjyqësore, ndryshe nga sa pretendon kërkuar, vendimet e gjykatave për deklarin fajtore të tij janë bazuar në një vlerësim të plotë të rrethanave të faktit dhe të provave të shqyrtuara e të administruara në gjykim. Vendimet e kundërshtuara nga kërkuar si të paarsyetuara i plotësojnë kërkesat e nenit 142/1 të Kushtetutës, ndaj pretendimi i kërkuar për cenimin e këtij neni është i pabazuar.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Lidhur me legjitimitimin e kërkuar

10. Kërkuar legjitimohet *ratione personae* në lidhje me pretendimet e tij, të cilat i ka paraqitur në kërkesë, në kuptim të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit të parashikuar nga neni 30 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë".

11. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, kërkuar ka ngritur sërish pretendime për mënyrën e marrjes së provave gjatë rigjyimit dhe të drejtën e mbrojtjes, të cilat *prima facie* lidhen me të drejtën kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ). Sipas kërkuar, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm nuk kanë respektuar vendimin nr. 14/2011 të Gjykatës Kushtetuese dhe nuk kanë korrigjuar shkeljet që kjo e fundit ka gjetur në këtë vendim. Gjykata vlerëson se kërkuar legjitimohet për vënien në lëvizje të Gjykatës Kushtetuese për shqyrtimin e pretendimeve të mësipërme. Për sa u përket pretendimeve shpesh të paraqitura prej tij (§ 8.6-8.8, *supra*), Gjykata çmon se ai nuk legjitimohet për këto pretendime, pasi ato kanë të bëjnë me vlerësimin e provave nga ana e gjykatave në gjykimin e zhvilluar ndaj tij.

12. Gjykata në vijim i ka çmuar pretendimet e kërkuar që lidhen me cenimin e së drejtës së mbrojtjes dhe të ligjshmërisë në marrjen e provave në vështirësi të standardeve kushtetuese që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor dhe detyrimeve që rrjedhin nga vendimi nr. 14/2011 i kësaj Gjykate për korrigjimin gjatë rigjyimit të shkeljeve të evidentuara në këtë vendim.

B. Për pretendimin se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm nuk kanë përmbushur detyrimet që rrjedhin nga vendimi nr. 14/2011 i Gjykatës Kushtetuese

13. Kërkuar ka pretenduar se vendimet gjyqësore objekt shqyrtimi vijnë haptazi në kundërshtim me vendimin nr. 14/2011 të Gjykatës Kushtetuese lidhur me të njëjtin person për kryerjen e së njëjtës vepër penale në shkelje të detyrimit që kanë gjykatat për zbatimin e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese. Sipas kërkuar, Gjykata Kushtetuese me vendimin nr. 14/2011 e ka kthyer çështjen për rigjykim dhe ka lënë për zbatim disa detyra për gjykatën e shkallës së parë, si: sqarimin e prejardhjes së dëmtimeve të vërejtura tek i pandehuri, si dhe të

rrethanave të tjera në të cilat i ndaluari është marrë në pyetje nga punonjësit e policisë; kryerjen e një hetimi të plotë dhe të pavarur të të gjitha pretendimeve të kërkuarit për ushtrim dhune ndaj tij; provimin përtej çdo dyshimi të arsyeshëm se i pandehuri e ka kryer veprën penale që i atribuohet, duke zbardhur të gjitha elementet e veprës penale. Këto detyra, sipas kërkuarit, nuk janë zbatuar nga gjykatat në rigjykimin e çështjes. Gjithashtu, kërkuari ka argumentuar se gjatë rigjykimit nuk janë korrigjuar nga gjykatat e zakonshme shkeljet e gjetura nga Gjykata në vendimin nr. 14/2011 në lidhje me mënyrën e marrjes së provave, konkretisht cenimi i neneve 25, 31 dhe 32 të Kushtetutës.

14. Gjykata rithekson se nenet 124, 132 dhe 145/2 të Kushtetutës shprehën qartësisht në lidhje me forcën detyruese të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese mbi të gjitha organet kushtetuese, autoritetet publike dhe gjykatat. Zbatimi i detyrueshëm i vendimeve të Gjykatës Kushtetuese është detyrim kushtetues. Ato kanë fuqi detyruese të përgjithshme dhe janë përfundimtare. Ato përbëjnë jurisprudencë kushtetuese, për rrjedhojë kanë efektet e forcës së ligjit (*shih vendimin nr. 5, datë 7.2.2001 të Gjykatës Kushtetuese*). Asnjë organ tjetër me përjashtim të vetë Gjykatës (dhe kjo lidhet me ndryshimin e praktikës apo rishikimin e Kushtetutës), nuk mund të mos pranojë t'i zbatojë ato. Lënia në vlerësimin e organeve të tjera të vendimeve kushtetuese krijon precedentin e rrezikshëm për t'i mohuar këtij organi funksionin e garantit të Kushtetutës. Formulimi që i ka dhënë Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë fuqisë detyruese të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese përcakton autoritetin e këtij organi. Efekti detyrues i vendimeve të kësaj Gjykate ka të bëjë si me pjesën urdhëruese, ashtu edhe me pjesën arsyetuese të vendimit. Në respekt të doktrinë dhe të jurisprudencës kushtetuese Gjykata ka theksuar se efekti detyrues shtrihet mbi argumentet thelbësore të vendimit të saj, që përbëjnë edhe *ratio decidendi*, eliminimi i të cilave do ta bënte vendimin, në tërësinë e tij, të pakuptimtë (*shih vendimin nr. 14, datë 3.6.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Në vendimin e saj nr. 14/2011 Gjykata ka nënvizuar se “[...] është provuar në rrugë gjyqësore se i pandehuri Luan Marra është marrë në pyetje në mjediset policore pa praninë e mbrojtësit ligjor dhe se ky i fundit, i thirrur pas përfundimit të pyetjes, më pas ka nënshkruar një deklaratë sipas të cilës i pandehuri kishte pranuar para punonjësve të policisë autorësinë për veprën e kryer. Gjatë gjykimit në shkallën e parë i pandehuri ka pretenduar se është detyruar të nënshkruante deklaratimin, në të cilin pranonte fajin, si pasojë e dhunës së vazhdueshme të ushtruar ndaj tij nga punonjës policie. Prokuroria ka paraqitur para gjykatës si prova në ngarkim të të pandehurit procesverbalin e pyetjes së tij dhe një eksperiment hetimor, nga të cilat, sipas prokurorisë, provohet fajësia e të akuzuarit. Gjykata çmon se mbrojtësi ligjor dubet të jetë i pranishëm gjatë marrjes në pyetje të të ndaluarit dhe mbi të gjitha, dubet që në çdo rast të kujdeset për interesat e të ndaluarit. Pjesëmarrja e mbrojtësit është një garanci serioze jo vetëm për mbrojtjen e interesave të të ndaluarit ose të pandehurit, por edhe për të garantuar një proces të rregullt ligjor në funksion të dhënies së drejtësisë. Gjykata, për sa më sipër, vlerëson se ndaj kërkuarit është cenuar standardi kushtetues i parashikuar nga neni 31 i Kushtetutës [...]”.

16. Më tej ajo ka konstatuar se “[...] sipas aktit të ekspertimit mjekoligjor tek i ndaluari Luan Marra janë vërejtur ekzozoz në nofull dhe në shputat e këmbëve. Megjithatë organi procedues e ka vlerësuar pretendimin për përdorimin e dhunës ndaj tij dhe ka urdhëruar ekzaminimin mjekoligjor, nuk ka ndërmarrë veprime të mëtejshme hetimore për të sqaruar prejardhjen e dëmtimeve të vërejtura, si dhe rrethanat e tjera në të cilat i ndaluari është marrë në pyetje nga punonjësit e policisë. Gjykata vëren se ndonëse të ndodhura para pretendimeve dhe dyshimeve serioze faktike për ligjshmërinë e marrjes në pyetje të kërkuarit në dhomat e paraburgimit, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm nuk kanë ndërmarrë hapat e nevojshëm dhe të domosdoshëm për të kërkuar dhe sqaruar deri në fund të gjitha rrethanat e çështjes për të garantuar një proces të rregullt ligjor. Gjykata vlerëson se në çështjen në shqyrtim vëreben dyshime serioze për kushtet dhe rrethanat në të cilat kërkuari ka pobuar fajësinë e tij për veprën për të cilën akuzohet, për rrjedhojë edhe në përmbushjen e standardeve për një proces të rregullt ligjor lidhur me mënyrën e marrjes së provave. Në rastin konkret jo vetëm që ka dyshime serioze se ndaj kërkuarit është ushtruar dhunë për të marrë pohimin e tij, por pretendohet nga ky i fundit se është detyruar të dëshmojë kundër vetvetes, në kundërshtim me ndalimet që burojnë nga nenet 25 dhe 32 të Kushtetutës. Gjykata çmon se në çështjen objekt shqyrtimi si nga Prokuroria, ashtu dhe nga gjykatat nuk janë përmbushur, gjithashtu, detyrimet që burojnë nga konventa në fjalë për një hetim të plotë dhe të pavarur të të gjitha pretendimeve të kërkuarit për

ushtrim dhune ndaj tij. Standardi kushtetues në lidhje me procesin e rregullt ligjor gjatë hetimit penal kërkon që organi procedues të provojë përtej çdo dyshimi të arsyeshëm se i pandehuri e ka kryer veprën penale që i atribuohet”.

17. Lidhur me mënyrën e marrjes së provave Gjykata është shprehur në po të njëjtin vendim (nr. 14/2011) se “*gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, krahas pohimit që i ka bërë veprës kërkuesi para punonjësve të policisë në dhomat e paraburgimit, kanë konsideruar të besueshëm një eksperiment hetimor ku, sipas tyre, ai ka treguar se si ka ndodhur ngjarja. Gjykata çmon se ky eksperiment i kryer nga organet e policisë, menjëherë pasi kërkuesi ka inkriminuar veten dhe në rrethanat e përshkruara më lart, për më tepër pa praninë e mbrojtësit dhe të prokurorit, jo vetëm krijon dyshime serioze për ligshmërinë e tij, por vjen në kundërshtim edhe me standardin kushtetues të pranuar përgjithësisht për mënyrën e marrjes dhe të vlerësimit të provave”.*

18. Nisur nga sa më sipër, Gjykata në vendimin nr. 14/2011 ka gjetur shkelje kushtetuese në lidhje me mënyrën e marrjes së dy provave, procesverbalit të marrjes në pyetje të kërkuesit të datës 30.10.2006 dhe eksperimentit hetimor të zhvilluar po në datën 30.10.2006. Si shkaqe të këtyre shkeljeve janë evidentuar dhënia e deklaratave ku kërkuesi inkriminon veten pa praninë e mbrojtësit, si dhe dyshimet për rrethanat në të cilat kërkuesi ka pohuar fajësinë e tij, për të cilat autoritetet shtetërore duhej të kryenin një hetim të plotë.

19. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, ka parashtruar se procesverbali i datës 30.10.2006 për marrjen e të dhënave nga personi ndaj të cilit zhvillohen hetime, që është marrë pa praninë e avokatit, është përdorur nga prokuroria për të treguar besueshmërinë e të pandehurit dhe për të kundërshtuar deklaratimet e tij përpara gjykatës, bazuar në nenin 370 të Kodit të Procedurës Penale (KPP).

20. Gjykata konstaton se të njëjtën linjë arsyetimi ka përdorur, gjatë rigjyqimit, edhe gjykata e shkallës së parë, e cila është shprehur se procesverbali i marrjes në pyetje pa praninë e avokatit i datës 30.10.2006 nuk është pranuar si provë, si akt absolutisht i pavlefshëm, por ky procesverbal është përdorur nga prokuroria për të treguar besueshmërinë e të pandehurit, pra për të kundërshtuar deklaratimet e tij përpara gjykatës (f. 26–27 të vendimit nr. 123/2012). Gjithashtu, gjykata e apelit e ka konsideruar këtë procesverbal si një akt të rëndësishëm të fazës së hetimeve paraprake, me një rëndësi të madhe procedurale, sidomos në rrethanat e çështjes në gjykim (f. 26–27 të vendimit nr. 328/2012).

21. Në lidhje me procesverbalin e marrjes në pyetje të kërkuesit të datës 30.10.2006, Gjykata rithekson faktin se: a) kërkuesi ka bërë deklaratime nga të cilat dalin të dhëna për inkriminim në ngarkim të tij (neni 37); b) këto deklaratime i ka bërë pa praninë e avokatit edhe pse kjo ka qenë e detyrueshme (neni 37 dhe neni 128). Në këto kushte ky procesverbal, duke qenë një akt absolutisht i pavlefshëm sipas nenit 128/1/c, nuk mund të përdorej nga prokuroria për të kundërshtuar, tërësisht ose pjesërisht, përmbajtjen e deklaratimeve të të pandehurit, bazuar në nenin 370. Gjithashtu, sipas nenit 37 deklaratimet që kërkuesi ka bërë duke inkriminuar veten pa praninë e mbrojtësit nuk mund të shfrytëzohen kundër tij. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se këto deklaratime të bëra më parë nga kërkuesi nuk mund të përdoren për efekt kundërshtimi apo besueshmërie, pasi nuk janë marrë konform ligjit. Përdorimi i një akti procedural absolutisht të pavlefshëm për të përcaktuar besueshmërinë e të pandehurit do ta bënte të pavlefshëm edhe vlerësimin e besueshmërisë, bazuar në nenin 128/1/c.

22. Eksperimentin hetimor të datës 30.10.2006 dhe aktet e prodhuara prej tij gjykata e shkallës së parë i ka vlerësuar të vlefshme, çka sipas saj është pranuar edhe nga mbrojtësi i kërkuesit (*shih faqen 28 të vendimit nr. 123/2012*). Ajo është shprehur se vetë mbrojtësi i kërkuesit ka kërkuar marrjen si provë të eksperimentit hetimor.

23. Në lidhje me argumentin e mësipërm të shprehur nga gjykata e shkallës së parë, Gjykata vëren se mbrojtësi i kërkuesit e ka kërkuar administrimin e kësaj prove, por për të provuar dhunën, kanosjen dhe kërcënimin nga Policia Gjyqësore (*shih f. 28 e vendimit nr. 123/2012*), ndërkohë që gjykata e shkallës së parë e ka administruar për të provuar fajësinë e kërkuesit si provë kryesore (*shih f. 31 e vendimit nr. 123/2012*). Eksperimenti hetimor i kryer në datën 30.10.2006 ka konsistuar në riprodhimin e ngjarjes përpara organeve të policisë nga vetë

kërkuesi, i cili gjatë eksperimentit ka inkriminuar veten pa praninë e mbrojtësit dhe pa praninë e prokurorit, fakte të nënvizuara edhe nga Gjykata në vendimin nr. 14/2011. Sipas rregullave procedurale penale prokurori drejton veprimtarinë hetimore dhe kryen vetë çdo veprim hetimor që e çmon të nevojshëm. Ai mund të kërkojë nga Policia Gjyqësore kryerjen e veprimeve të deleguara posaçërisht, përfshirë edhe marrjen në pyetje të të pandehurit dhe ballafaqimet në të cilat merr pjesë i pandehuri dhe mbrojtësi i tij. Në këtë rast Policia Gjyqësore respekton dispozitat për caktimin dhe pjesëmarrjen e mbrojtësit në veprimet hetimore (neni 304 i KPP-së). Po kështu, sipas nenit 32 të Kushtetutës askush nuk mund të detyrohet të dëshmojë kundër vetvetes dhe as të pranojë fajësinë e tij. Kur para autoritetit procedues një person, që nuk është marrë si i pandehur, bën deklaramë nga të cilat dalin të dhëna për inkriminim në ngarkim të tij, autoriteti procedues ndërpret pyetjen, duke e paralajmëruar se pas këtyre deklaramëve mund të zhvillohen hetime ndaj tij dhe e fton të caktojë një mbrojtës. Deklarimet e mëparshme nuk mund të shfrytëzohen kundër personit që i ka bërë (neni 37 i KPP-së). Në vështrim të normave të mësipërme procedurale, prania e mbrojtësit ka qenë e detyrueshme, në kushtet kur kërkuesi ka inkriminuar veten gjatë kryerjes së një veprimi hetimor të kryer nga Policia Gjyqësore, siç është eksperimenti hetimor.

24. Gjykata vëren se gjykata e shkallës së parë e ka përdorur procesverbalin e eksperimentit hetimor si provë kryesore gjatë rigjyimit të kërkuesit, megjithëse në vendimin nr. 14/2011 është konkluduar për paligjshmërinë e mënyrës së marrjes së kësaj prove, në kushtet ku kërkuesi ka inkriminuar veten, pa praninë e mbrojtësit dhe të prokurorit, si dhe në rrethana që ngrinin dyshime për ushtrim dhune ndaj tij e që kërkonin hetim nga autoritetet. Gjykata e shkallës së parë, bazuar në deklaratat e bëra nga kërkuesi gjatë eksperimentit hetimor, ka arritur në përfundimin se është provuar plotësisht që kërkuesi i ka kryer veprat penale për të cilat akuzohet (*shih f. 31 të vendimit nr. 123/2012*). Për pasojë, vendimi i gjykatës së shkallës së parë, i cili mbështetet në prova të marra në mënyrë të paligjshme, ka cenuar procesin e rregullt ligjor dhe duhet të shfuqizohet.

25. Megjithëse gjatë gjykimit në shkallën e parë nuk janë respektuar detyrimet që rrjedhin nga vendimi nr. 14/2011 i kësaj Gjykate dhe, për rrjedhojë, është cenuar procesi i rregullt ligjor, siç është vlerësuar më sipër, këto shkelje nuk janë korrigjuar nga gjykata e apelit dhe Gjykata e Lartë. Kërkuesi ka ngritur në ankim, ndër të tjera, pretendime për të njëjtat prova, të cilat Gjykata në vendimin e saj nr. 14/2011 i ka cilësuar të marra në kundërshtim me standardet kushtetuese për marrjen e provave. Gjykata e Apelit Vlorë lidhur me këto prova është shprehur se *“procesverbali i deklaramëve të të pandehurit i datës 30.10.2006 përbën një akt të rëndësishëm të fazës së hetimeve paraprake me rëndësi të veçantë procedurale. Për kryerjen e eksperimentit hetimor prania e mbrojtësit nuk ka qenë e detyrueshme. Pretendimet e të pandehurit për ushtrimin e dhunës dhe torturës ndaj tij gjatë eksperimentit hetimor kanë rezultuar të pavërteta. Pretendimet e mbrojtjes për deklarimin absolutisht të pavlefshëm të eksperimentit hetimor janë të pabazuara”* (*shih f. 26-27 të vendimit të gjykatës së apelit*). Në përfundim të gjykimit Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 328, datë 27.6.2012, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 123, datë 2.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat.

26. Po kështu edhe Gjykata e Lartë nuk i ka kontrolluar vendimet e gjykatave të faktit në këndvështrim të respektimit të elementeve të procesit të rregullt ligjor. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2014-1593, datë 6.11.2014, ka vendosur në dhomë këshillimi mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi. Gjykata, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Një linjë e tillë lidhur me raportin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit) (*shih vendimet nr. 79, datë 28.12.2015; nr. 3, datë 26.1.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Sipas Gjykatës procesi konsiderohet i parregullt në kuptimin kushtetues edhe në gjykatat më të larta që kontrollojnë vendimin e

shkallës së parë, nëse ato, duke u bazuar në kompetencat që u jep ligji, nuk kanë plotësuar ose nuk kanë korrigjuar shkeljet e konstatuara në vendimin e gjykatës së shkallës së parë në drejtim të standardeve dhe elementeve të një procesi të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 24, datë 30.4.2012; nr. 11, datë 23.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këto kushte, Gjykata çmon se në rastin konkret si gjykata e Apelit, ashtu dhe Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë kanë lejuar një proces të parregullt në aspektin kushtetues.

27. Standardet që lidhen me mënyrën e marrjes së provave i ka trajtuar gjerësisht në jurisprudencën e saj edhe Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ). Në çështjen *Jannatov kundër Azerbajxhanit* (31.10.2014) ajo është shprehur se “[...] pretendimet për keqtrajtim duhet të mbështeten në prova. Në vlerësimin e provave Gjykata adopton qëndrimin e provës “përtej çdo dyshimi të arsyeshëm”. Aty ku ngjarja është në dijeninë e autoriteteve, si në rastin e personave nën kontrollin dhe “ruajtjen” (custody) e tyre, presupozime të forta ngrihen nëse ka dëmtime që ndodhin gjatë kohës së ruajtjes. Në fakt, barra e provës u takon autoriteteve për të dhënë një përgjigje bindëse. Gjykata vëren se gjykatat e brendshme janë mbështetur në deklaratat e bëra gjatë hetimit nga ana e aplikantit, në të cilat ai ka pranuar përfshirjen e tij në krim. Megjithatë, aplikanti i ka mohuar deklaratat e tij të bëra gjatë hetimit në gjykatë, duke pretenduar se ato janë marrë nën torturë. Edhe pse gjykata nuk arriti të përcaktojë nëse në rastin konkret kishte një shkelje thelbësore të nenit 3 të konventës në lidhje me keqtrajtimin e pretenduar të aplikantit ndërsa ishte në paraburgim policor, ajo çmoi se paafësia e saj për të arritur në ndonjë përfundim, në thelb rrjedh nga dështimi i autoriteteve vendase për të kryer një hetim efektiv mbi pretendimet e kërkuarit për keqtrajtim. Gjykata thekson se aty ku ka dyshime në lidhje me besueshmërinë e një burimi prove, nevoja për të verifikuar këtë provë me prova të tjera është më e madhe. Për sa më sipër, Gjykata konsideron se këto deklaratime, mbi të cilat janë mbështetur gjykatat e brendshme për dhënien e fajësisë, janë prova me cilësi të dyshimtë. Për sa u përket “rrethanave faktike të çështjes”, Gjykata vëren se gjykata e brendshme nuk ka specifikuar dhe nuk ka shpjeguar se mbi cilat “rrethana faktike të çështjes” është bazuar për të përjashtuar deklaratimet e aplikantit gjatë gjykimit në favor të deklaratimeve të bëra prej tij gjatë hetimit ” (*shih §. 58, 72, 75, 76 të vendimit*).

28. Në çështjen *Schenk kundër Zvicrës* (12.7.1988) GJEDNJ-ja arriti në përfundimin se përdorimi i regjistrimit të kontestuar si provë nuk e kishte privuar aplikantin nga një proces i rregullt, pasi të drejtat e mbrojtjes nuk ishin shpërfillur: ankuesit i ishte dhënë mundësia, të cilën ai e përdori, për të kundërshtuar vërtetësinë e regjistrimit dhe përdorimin e tij si provë, si dhe mundësia për të ekzaminuar dhe pyetur policin që kishte kryer regjistrimin. Gjykata, gjithashtu, i dha rëndësi faktit se përgjimi i telefonit nuk ishte e vetmja provë mbi të cilën mbështetej dënimi (*shih §. 46–48 të vendimit*).

29. Për përdorimin në proces të provave materiale të siguruara drejtpërdrejt me anën e keqtrajtimit, GJEDNJ-ja ka çmuar se provat materiale të siguruara me anë të akteve të dhunës nuk duhet asnjëherë, cilado qoftë vlera e tyre bindëse, të merren si referencë për të provuar fajësinë e personit. Neni 3 i konventës përmban një të drejtë absolute, ndaj nuk mund të peshohen interesa të tjerë kundër saj, si serioziteti i veprës penale apo interesi publik për ndjekjen efektive penale, sepse një gjë e tillë do të cenonte natyrën e saj absolute. Sipas qëndrimit të GJEDNJ-së, as mbrojtja e jetës së njeriut, as sigurimi i dënimit penal nuk mund të arrihen duke komprometuar mbrojtjen e së drejtës absolute për të mos iu nënshtruar keqtrajtimit të parashikuar nga neni 3. Përdorimi i provave të tilla, të përfutuara në sajë të shkeljes së njëres prej të drejtave absolute që përbëjnë thelbin e konventës, shkakton gjithmonë dyshime të forta lidhur me rregullsinë e procesit, edhe nëse pranimi i këtyre provave nuk ka qenë vendimtar për dënimin e të dyshuarit. Si rrjedhojë, gjykata, në lidhje me pohimin e krimit si të tillë, çmoi se pranimi i deklaratimeve të përfutuara me anë të akteve të torturës apo me anë të keqtrajtimit të tjera në kundërshtim me nenin 3 e kishte bërë procesin në tërësi të parregullt. Ajo ka shtuar se ishte kështu pavarësisht nga vlera bindëse e deklaratave dhe pavarësisht se pranimi i këtyre deklaratave kishte qenë ose jo vendimtar për verdiktin e fajësisë që ishte dhënë ndaj aplikantit (*shih çështjen Gäfgen kundër Gjermanisë, datë 1.6.2010; §. 165, 167 dhe 176 të vendimit*).

30. GJEDNJ-ja ka theksuar se, megjithëse jo specifikisht të përmendura në nenin 6 të konventës, e drejta për të mos folur dhe e drejta për të mos inkriminuar veten janë përgjithësisht

standarde ndërkombëtare të njohura, të cilat qëndrojnë në thelb të nocionit të procesit të rregullt të parashikuar në nenin 6. Qëllimi i tyre qëndron, ndër të tjera, në mbrojtjen e të akuzuarit ndaj detyrimit të papërshtatshëm nga ana e autoriteteve, duke kontribuar në këtë mënyrë në shmangien e keqadministrimit të drejtësisë dhe në plotësimin e qëllimeve të nenit 6. E drejta për të mos e inkrimnuar veten presupozon në veçanti që prokuroria në një çështje penale duhet të provojë akuzat ndaj të akuzuarit pa iu drejtuar provave të marra përmes metodave të shtrëngimit në kundërshtim me vullnetin e të akuzuarit. Në këtë kuptim e drejta është e lidhur ngushtë me prezumimin e pafajësisë që përmban neni 6, paragrafi 2 i Konventës. E drejta për të mos e fajësuar veten kryesisht ka të bëjë me respektimin e vullnetit të një personi të akuzuar për të heshtur. Siç kuptohet përgjithësisht në sistemet ligjore të palëve kontraktuese të konventës dhe në sistemet ligjore të vendeve të tjera, ajo nuk mbulon përdorimin në procese gjyqësore të materialeve që mund të merren nga i akuzuari nëpërmjet përdorimit të kompetencave detyruese, por që kanë një ekzistencë të pavarur nga vullneti i të dyshuarit, të tilla si, ndër të tjera, dokumentet e përfituara në bazë të një urdhri, analiza e gjakut apo indeve trupore për qëllime të testimit të ADN-së (*shih çështjen Saunders kundër Mbretërisë së Bashkuar, datë 17.12.1996; §. 68, 69, 71, 72 dhe 79*).

31. Në çështjen *Allan kundër Mbretërisë së Bashkuar (5.11.2002)* GJEDNJ-ja ka nënvizuar se vëmendje duhet pasur për respektimin e së drejtës së mbrojtjes, në veçanti nëse aplikantit i është dhënë mundësia të kundërshtojë vërtetësinë e provave dhe përdorimin e tyre, si dhe nëse deklaratat e bëra nga aplikanti gjatë bisedave janë bërë vullnetarisht, pa asnjë rreng dhe pa asnjë nxitje për të bërë deklaratat të tilla. Gjithashtu, vëmendje i duhet kushtuar cilësisë së provave, përfshi edhe faktin nëse rrethanat në të cilat janë marrë hedhin dyshime në besueshmërinë apo saktësinë e tyre. Për të vlerësuar nëse një procedurë e ka cenuar thelbin e privilegjit kundër vetinkriminimit, gjykata ka shqyrtuar natyrën dhe shkallën e detyrimit, ekzistencën e çfarëdo mase mbrojtëse përkatëse në këndvështrimin procedural dhe përdorimin e çdo materiali të marrë në këtë mënyrë (*shih për më tepër çështjet Heaney dhe McGuinness kundër Irlandës, nr. 34720/97, § 54–55, ECHR 2000 XII dhe JB kundër Zvicrës, nr. 31827/96, ECHR 2001–III*).

32. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, Gjykata konstaton se pavarësisht konkluzionit të saj në vendimin nr. 14/2011 për paligjshmërinë në lidhje me mënyrën e marrjes së provave në procesin penal të zhvilluar ndaj kërkuesit, edhe gjatë rigjykimit të çështjes ky aspekt i procesit të rregullt ligjor nuk është korrigjuar. Gjykatat nuk kanë respektuar vendimin nr. 14/2011 të Gjykatës dhe detyrimet që rrjedhin prej tij për sa i përket mënyrës së marrjes së provave dhe sqarimit të rrethanave në të cilat ato janë marrë nga autoritetet e hetimit paraprak. Duke pasur parasysh rëndësinë vendimtare të këtyre provave për fajësinë e kërkuesit, si dhe rëndësinë e të drejtave themelore të sipërpërmendura, të garantuara nga Kushtetuta dhe KEDNJ-ja, gjykatat duhej të kishin korrigjuar gjatë rigjykimit shkeljet e evidentuara nga Gjykata në vendimin nr. 14/2011. Për pasojë, në vlerësimin e Gjykatës moszbatimi i vendimit të saj nr. 14/2011 dhe mosriparimi i shkeljeve të konstatuara në këtë vendim e ka bërë të parregullt edhe procesin e rigjykimit ndaj kërkuesit.

33. Si përfundim, nisur nga sa më sipër, në kuptim të të drejtave kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për mosrespektimin dhe moszbatimin e detyrimeve që rrjedhin nga vendimi nr. 14/2011 i Gjykatës Kushtetuese nga ana e gjykatave gjatë rigjykimit të çështjes, është i bazuar dhe duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.

- Shfuqizimin e vendimeve nr. 123, datë 2.3.2012, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat; nr. 328, datë 27.6.2012 të Gjykatës së Apelit Vlorë; nr. 00-2014-1593, datë 6.11.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.¹

- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Berat.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Sokol Berberi, Fatos Lulo, Besnik Imeraj
Anëtarë kundër: Altina Xhoxhaj
Anëtarë pjesërisht kundër: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Fatmir Hoxha

MENDIM PAKICE

1. Në çështjen me kërkues Luan Marra jam kundër qëndrimit të shumicës për pranimin e kërkesës, shfuqizimin e vendimeve gjyqësore të të tria shkallëve të gjyqimit dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Berat. Në mbështetje të këtij qëndrimi në vijim paraqes argumentet e mia si gjyqtare në pakicë.

2. Pas rigjyqimit të çështjes penale në ngarkim të tij, si pasojë e shfuqizimit, me vendimin nr. 14, datë 3.3.2011 të Gjykatës Kushtetuese, të vendimeve penale që e kishin gjykuar dhe dënuar atë, kërkuesi i është drejtuar kësaj Gjykate duke pretenduar se ndaj tij është zhvilluar përsëri një proces jo i rregullt ligjor. Sipas kërkuesit, vendimet gjyqësore objekt shqyrtimi vijnë haptazi në kundërshtim me vendimin nr. 14, datë 3.3.2011 të Gjykatës Kushtetuese dhe gjykatat nuk kanë respektuar detyrimin për zbatimin e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese. Sipas tij, në rigjykimin e çështjes nuk janë zbatuar detyrat e lëna nga Gjykata Kushtetuese, që kanë të bëjnë me: sqarimin e prejdardhjes së dëmtimeve të vërejtura tek i pandehuri, si dhe të rrethanave të tjera në të cilat i ndaluari është marrë në pyetje nga punonjësit e policisë; kryerjen e një hetimi të plotë dhe të pavarur të të gjitha pretendimeve të kërkuesit për ushtrim dhune ndaj tij; provimin përtej çdo dyshimi të arsyeshëm se i pandehuri e ka kryer veprën penale që i atribuohet duke zbardhur të gjitha elementet e veprës penale. Ai pretendon gjithashtu se nuk janë korrigjuar as shkeljet e gjetura nga Gjykata në vendimin nr. 14, datë 3.3.2011 në lidhje me mënyrën e marrjes së provave, konkretisht cenimi i neneve 25, 31 dhe 32 të Kushtetutës.

3. Ashtu siç arsyeton edhe shumica në vendimin e saj, nenet 124, 132 dhe 145/2 të Kushtetutës shprehen në lidhje me forcën detyruese të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese mbi të gjitha organet kushtetuese, autoritetet publike dhe gjykatat. Zbatimi i detyrueshëm i vendimeve të Gjykatës Kushtetuese është detyrim kushtetues; ato kanë fuqi detyruese të përgjithshme dhe janë përfundimtare. Ato përbëjnë jurisprudencë kushtetuese dhe, për rrjedhojë, kanë efektet e forcës së ligjit. Asnjë organ tjetër, me përjashtim të vetë Gjykatës (dhe kjo lidhet me ndryshimin e praktikës apo rishikimin e Kushtetutës), nuk mund të mos pranojë t'i zbatojë ato. Lënia në vlerësimin e organeve të tjera të vendimeve kushtetuese krijon precedentin e rrezikshëm për t'i mohuar këtij organi funksionin e garantit të Kushtetutës. Roli i Gjykatës qëndron pikërisht në fuqinë detyruese të vendimeve të saj. Formulimi që i ka dhënë Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë fuqisë detyruese të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese përcakton autoritetin e këtij organi dhe është e vetmja mënyrë e pranueshme për zgjidhjen e drejtë dhe përfundimtare të çështjeve me natyrë kushtetuese. Ky efekt detyrues ka të bëjë si me pjesën urdhëruese, ashtu edhe me pjesën arsyetuese të vendimit. Arsyetimi që përdor Gjykata në vendimet e saj buron nga autoriteti i saj për të thënë fjalën e fundit në çështjet për të cilat të tjerët tashmë janë shprehur. Në respekt të doktrinë dhe të jurisprudencës kushtetuese Gjykata thekson se efekti detyrues shtrihet mbi argumentet thelbësore të vendimit të saj që përbëjnë edhe *ratio decidendi*, eliminimi i të cilave do ta bënte vendimin, në tërësinë e tij, të pakuptimtë (*shih paragrafin 14 të vendimit*).

¹ Gjyqtarët B. Dedja, V. Tusha e F. Hoxha votuan vetëm për shfuqizimin e vendimit nr. 00-2014-1593, datë 6.11.2014, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

4. Por në ndryshim nga konkluzioni i arritur nga shumica, vlerësoj se në çështjen konkrete gjykatat e zakonshme gjatë rigjyimit të çështjes kanë respektuar vendimin e Gjykatës Kushtetuese dhe detyrimet që rrjedhin prej këtij vendimi për sa i përket mënyrës së marrjes së provave dhe të sqarimit të rrethanave në të cilat ato janë marrë nga autoritetet e hetimit paraprak.

5. Në çështjen konkrete konstatohet se gjykata e shkallës së parë, në zbatim të detyrave të caktuara në vendimin e Gjykatës Kushtetuese, është shprehur se procesverbali i marrjes në pyetje pa praninë e avokatit, i datës 30.10.2006, nuk është pranuar si provë, por ky procesverbal është përdorur nga prokuroria për të treguar besueshmërinë e të pandehurit, pra për të kundërshtuar deklaratimet e tij përpara gjykatës (*shih f. 26–27 të vendimit*). Procesverbali i eksperimentit hetimor të kryer nga organet e policisë, i datës 30.10.2006, është kërkuar të administrohet nga vetë kërkuesi në seancën e datës 16.12.2012 për të provuar dhunën e ushtruar nga policia mbi të. Gjykata ka zbatuar detyrat e lëna nga Gjykata Kushtetuese për të verifikuar nëse mbi të pandehurin është përdorur dhunë, duke pyetur punonjësit e policisë dhe duke administruar vendimin e prokurorisë për pushimin e procedimit penal ndaj këtyre punonjësve. Ndryshe nga sa pretendon kërkuesi, gjykata e shkallës së parë ka kryer një hetim të mjaftueshëm lidhur me detyrat e ngarkuara nga Gjykata Kushtetuese në drejtim të sqarimit të prejardhjes së dëmtimeve të vërejtura tek i pandehuri dhe të rrethanave të tjera të marrjes së tij në pyetje. Ajo ka korrigjuar shkeljet e evidentuara në gjykimin e mëparshëm ndaj kërkuesit. Për përdorimin e dhunës gjykata e shkallës së parë shprehet se ka pyetur një sërë punonjësish të policisë, të cilët deklaruan se nuk është përdorur dhunë dhe se procedimi penal i filluar për këtë qëllim është pushuar me vendimin e datës 31.7.2009 të Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Vlorë.

6. Sipas gjykatës të shkallës së parë deklaratimet e të pandehurit të kundërshtuara nga prokurori cenojnë besueshmërinë e deklarimeve të dhëna prej tij për sa i takon përdorimit të dhunës nga ana e Policisë Gjyqësore si në ngarkim të tij, ashtu edhe të familjarëve (*shih f. 27 të vendimit*). Po kështu edhe Gjykata e Apelit, pasi ka marrë në shqyrtim çështjen ka evidentuar faktin se sipas aktit të ekspertimit mjekoligjor tek i pandehuri ka shenja dhune (ekimoza dhe shembje) dhe ka arritur në konkluzionet se “këto dëmtime janë të parëndësishme për jetën [...] nga analiza e aktit të ekspertimit nuk provohet që dëmtimet e konstatuara të jenë ushtruar nga punonjësit e policisë gjatë marrjes së deklarimeve dhe aq më pak këto dëmtime të kenë qenë të tilla që ta kenë detyruar të pandehurin të pranojë autorësinë e krimit” (*shih f. 22 të vendimit*). Më tej, Gjykata e Lartë, në përputhje me kompetencat e saj ligjore, ka vlerësuar se në rastin konkret pretendimet e ngritura në rekurs nuk janë të bazuara, për rrjedhojë ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur.

7. Për pasojë vlerësoj se në rastin konkret gjykatat kanë zhvilluar një proces të rregullt ligjor. Në zbatim të detyrave të lëna me vendimin nr. 14, datë 3.3.2011 të Gjykatës Kushtetuese, gjykatat e zakonshme kanë hetuar dhe gjykuar çështjen penale në ngarkim të kërkuesit dhe kanë arritur sërish në përfundimin se ai është fajtor, pa i bazuar vendimet e tyre në provat e vlerësuara si të marra në mënyrë të paligjshme nga Gjykata Kushtetuese. Në rigjykimin e çështjes nuk është administruar si provë dhe nuk është debatuar e shqyrtuar si e tillë procesverbali për marrjen e të dhënave nga personi ndaj të cilit zhvillohen hetime i datës 30.10.2006, i kundërshtuar nga kërkuesi për shkak të mungesës së mbrojtësit. Ky akt është përdorur në proces nga prokuroria vetëm për të treguar besueshmërinë e të pandehurit dhe për të kundërshtuar deklaratimet e tij përpara gjykatës. Gjykatat kanë zbatuar edhe detyrat e Gjykatës Kushtetuese që lidhen me verifikimin nëse mbi të pandehurin është përdorur dhunë, duke hetuar dhe sqaruar prejardhjen e dëmtimeve të vërejtura tek ai. Në procesin e rigjyimit gjykatat e zakonshme kanë zbatuar vendimin e Gjykatës Kushtetuese dhe i kanë garantuar kërkuesit një proces të rregullt ligjor.

8. Për argumentet e parashtuara më sipër vlerësoj se kërkesa e paraqitur nga kërkuesi Luan Marra është e pabazuar dhe se ajo duhej të ishte rrëzuar nga Gjykata.

Anëtare: Altina Xhoxhaj